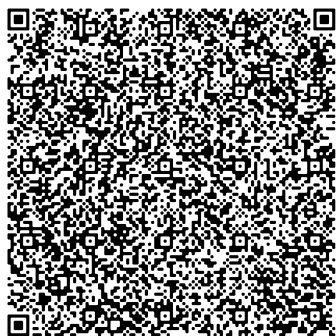

КОМПЕТЕНТІСНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ

УДК 378:796.01

Тетяна Дерека
ORCID iD 0000-0001-8636-0792

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
завідувач кафедри фізичної культури та спортивної
майстерності Гуманітарного інституту,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
пр-т М. Тимошенка 13 б, 04212 м. Київ, Україна,
t.dyba@kubg.edu.ua

ФОРМУВАННЯ АКМЕОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ПРОЦЕСІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

У статті розглянуто самостійну роботу студентів за характером керівництва, способом здійснення контролю, за рівнем обов'язковості та прояву творчості. Наведено види, етапи, форми контролю самостійної роботи студентів. Охарактеризовано внутрішні чинники, які сприяють активізації самостійної роботи студентів. Проаналізовано кількісні дані змісту професійної підготовки фахівців фізичного виховання щодо самостійної роботи в навчальних планах підготовки студентів на освітньо-кваліфікаційному рівні «молодший спеціаліст», «бакалавр», «магістр». Визначено компоненти акмеологічної компетентності, що формуються під час самостійної роботи студентів в процесі неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання.

Ключові слова: акмеологічна компетентність; професійна підготовка; самостійна робота; фізичне виховання.

Вступ. Актуальність проблеми опанування студентами методів самостійної роботи зумовлена тим, що в період навчання в вищому навчальному закладі формуються вміння самостійної професійної діяльності, закладаються основи професіоналізму. Дослідженню планування та організації самостійної роботи студентів присвячено роботи таких науковців, як: Л. Г. Вяткін, М. Г. Гарунова, Б. П. Єсіпов, В. А. Козаков, І. Я. Лернер, М. І. Махмутов, Н. А. Половнікова, П. І. Підкасистий. Самостійна робота зумовлена об'єктивною необхідністю постійного навчання і самовдосконалення (Фаустова Е. М., 2004). Ю. М. Рашкевичем в рамках аналітично-дослідницького проекту Болонського процесу Тьюнінг визначено загальні та фахові компетентності, якими повинні володіти випускники вищих навчальних закладів, з поміж яких є *здатності працювати самостійно* (Рашкевич Ю. М., 2014).

Метою статті є висвітлення особливостей формування компонентів акмеологічної компетентності

фахівців фізичного виховання під час самостійної роботи в процесі професійної підготовки.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентами навчального матеріалу без участі викладача в час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Метою самостійної роботи є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у студента самостійності у здобутті й поглибленні знань як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації та сприяє підвищенню його конкурентоспроможності на світовому ринку праці (Сисоева С. О., Соколова І. В., 2010).

Дослідники зазначають, що самостійна робота студента необхідна не тільки для засвоєння певної дисципліни, але й для формування загальних навичок самостійної роботи в навчальній, науковій, професійній сфері, уміння брати на себе відповідальність самостійно вирішувати проблему, знаходити конструктивні рішення, вихід із кризової ситуації (Освітologia, 2015).

Самостійну роботу студентів дослідники класифікують за наступними *критеріями* (Журавська Л. М., 1999; Юшко Г. Н., 2001):

1. *За характером керівництва і способом здійснення контролю* за якістю знань з боку викладача (з урахуванням місця, часу проведення):

- аудиторну – поза аудиторну (3-4 години на день, у т. ч. й у вихідні);
- колективну роботу під контролем викладача – індивідуальні заняття з викладачем.

2. *За рівнем обов'язковості:*

- обов'язкову, визначену навчальними планами і робочими програмами (виконання домашніх завдань, підготовка до лекцій, практичних робіт та різновиди завдань, які виконуються під час ознайомлювальної, навчальної, виробничої, переддипломної практики; підготовка і захист дипломних та курсових робіт);
- рекомендовану (участь у роботі наукових гуртків, конференціях, підготовка наукових тез, статей, доповідей, рецензування робіт);
- зніційовану (участь у різноманітних конкурсах, олімпіадах, вікторинах, виготовлення наочності, підготовка технічних засобів навчання).

3. *За рівнем прояву творчості:*

- репродуктивну, що здійснюється за певним зразком (розв'язування типових задач, заповнення таблиць, моделювання схем, виконання тренувальних завдань, що вимагають осмислення, запам'ятовування і простого відтворення раніше отриманих знань);
- реконструктивну, яка передбачає слухання і доповнення лекцій викладача, складання планів, конспектів, тез;
- евристичну, спрямовану на вирішення проблемних завдань, отримання нової інформації, її структурування (складання опорних конспектів, схем-конспектів, анотацій, побудову технологічних карт, розв'язання творчих завдань);
- дослідницьку, яка орієнтована на проведення наукових досліджень (експериментування, проектування приладів, макетів, теоретичні дослідження).

Зміст самостійної роботи студентів з конкретної навчальної дисципліни визначається її робочою програмою та методичними рекомендаціями і може складатися з таких видів роботи (Фіцула М. М., 2001):

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних);
- виконання практичних завдань протягом семестру;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно із навчально-тематичним планом;
- переклад іноземних текстів встановлених обсягів;
- виконання контрольних робіт студентами заочної і дистанційної форм навчання;

- підготовка і виконання завдань, передбачених програмою практичної підготовки, курсового проектування, творчих робіт;

- підготовка до усіх видів контролю, в тому числі до курсових, модульних і комплексних контрольних робіт та підсумкової державної атестації (державних іспитів, виконання випускної кваліфікаційної роботи бакалавра чи магістра);

- робота у студентських наукових гуртках, семінарах;

- участь у роботі факультативів, наукових і науково-практичних конференцій, семінарів, олімпіад;

- участь у науковій та науково-методичній роботі кафедр, факультетів, наукових підрозділів університету;

- інші види діяльності, що ініціюється університетом, факультетом, кафедрою й органами студентського самоврядування.

Відтак, самостійна діяльність сприяє формуванню адекватної самооцінки, активної життєвої позиції, а також, як зазначає Л. О. Демінська, сприяє розширенню творчого досвіду фахівця фізичного виховання (Демінська Л. О., 2014). В основі самостійної роботи студентів лежить поняття самостійності. В Словнику української мови *самостійність* визначається, як уміння діяти без сторонньої допомоги чи керівництва; самостійні дії (Словник української мови, 1980). На нашу думку, активна самостійна робота студентів можлива тільки за наявності стійкої мотивації. Найбільш сильний мотивуючий фактор – підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності. Вченими визначені наступні внутрішні чинники, які сприяють активізації самостійної роботи студентів (Юшко Г. Н., 2001):

- корисність виконуваної роботи, при цьому важливо психологічно налаштувати студента, показати необхідність виконуваної роботи;

- участь студентів у творчій діяльності;

- використання активних методів навчання (ігровий тренінг);

- участь в олімпіадах з навчальних дисциплін, конкурсах науково-дослідних робіт;

- використання мотивуючих факторів контролю знань (накопичувальні оцінки, рейтинг, портфоліо, тести, нестандартні екзаменаційні процедури), які викликають прагнення до змагання, що вже само по собі є сильним чинником самовдосконалення студента;

- заохочення студентів за успіхи у навчанні та творчій діяльності (стипендії, преміювання, заохочувальні бали);

- індивідуалізація завдань (аудиторних та поза аудиторних) та постійне їх оновлення;

- творча особистість викладача, який покликає допомогти студенту розкрити свій творчий потенціал, визначити перспективи свого внутрішнього зростання;

• використання такої форми організації навчального процесу, як циклове навчання («метод занурення»), з метою інтенсифікації вивчення навчального матеріалу.

Самостійна робота в змісті неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання на засадах акмеології є основним засобом засвоєння студентами навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також питомої ваги в навчальному процесі практичних, семінарських і лабораторних занять (Фіцула М. М., 2005). Зміст самостійної роботи з кожної навчальної дисципліни визначається робочою програмою

дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Аналізуючи кількісні дані змісту професійної підготовки фахівців фізичного виховання можна зробити наступні висновки, що самостійна робота в навчальних планах підготовки студентів на освітньо-кваліфікаційному рівні «молодший спеціаліст» становить 2472 години (за нормативною та варіативною частинами циклів підготовки), на освітньо-кваліфікаційному рівні «бакалавр» самостійна робота складає 3348 годин, на освітньо-кваліфікаційному рівні «магістр» – 1518 годин. Враховуючи різний термін навчання студентів за вказаними освітньо-кваліфікаційними рівнями охарактеризуємо окрім абсолютних значень часу, відведеного на самостійну роботу студентів, відсоток нормативної та варіативної частин циклів неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання на Рис. 1.

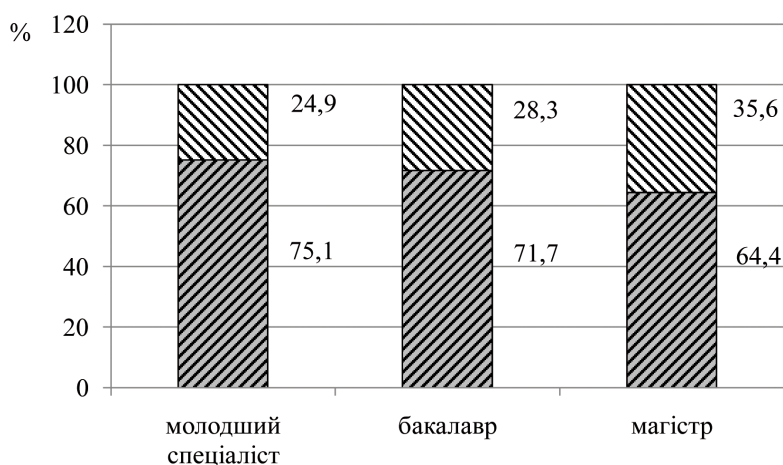

Рис. 1. Розподіл годин самостійної роботи (%) змісту неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання за навчальним планом підготовки

- ▨ – нормативна частина підготовки;
- ▧ – варіативна частина підготовки.

У процесі дослідження нами було сформульовано вимоги щодо організації самостійної роботи фахівців фізичного виховання в процесі неперервної професійної підготовки на засадах акмеології, а саме (Діба Т. Г., 2015): неперервність опанування змістовими модулями навчальних дисциплін навчального плану підготовки за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодший спеціаліст, бакалавр, магістр та упродовж професійної діяльності; акмеологічна спрямованість змісту професійної підготовки фахівців фізичного виховання; мотиваційна спрямованість практичних завдань в процесі професійної підготовки; дослідницька спрямованість навчальних завдань з метою формування акмеологічної компетентності фахівців фізичного виховання; комплексний підхід до організації навчального процесу фахової підготовки на засадах акмеології з використанням всіх форм аудиторної роботи; поєднання всіх типів самостійної роботи студентів в процесі неперервної

професійної підготовки; навчально-методичне забезпечення акмеологічної спрямованості при організації самостійної роботи студентів.

До навчально-методичного забезпечення самостійної роботи студентів належать (Фіцула М. М., 2005):

- навчальні та робочі навчальні програми дисциплін, підручники та навчальні посібники, навчальні матеріали як в друкованому, так і в електронному вигляді відповідно до державного стандарту освіти;
- методичні рекомендації з організації самостійної роботи студентів;
- завдання для самостійної роботи студентів;
- інструкції та методичні вказівки до виконання лабораторних робіт, семестрових завдань;
- тематика рефератів та доповідей;
- зразки оформлення індивідуальних завдань, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни;
- питання до іспитів та заліків.

Відтак, самостійна робота студентів з виконання навчального завдання охоплює три етапи (Фіцула М. М., 2005):

1. Підготовка студента до виконання завдання, теоретичне, психологічне, організаційно-методичне і матеріально-технічне забезпечення самостійної роботи. *Теоретична готовність* студента виявляється в його інтелектуальній підготовленості, тобто у здатності застосувати свої знання для виконання завдання. *Практична готовність* полягає у здатності оптимально планувати самостійну роботу, вміло використовувати конспект лекцій, підручники, посібники, комп'ютер, розумові операції (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, класифікацію). *Психологічна готовність* студента передбачає наявність мотивів до виконання конкретного завдання. Для того, щоб поставлене перед студентом завдання стало мотивом його розумової, практичної діяльності, воно повинно бути ним сприйняте. Внутрішнє сприйняття завдання починається з актуалізації мотиву, що спонукає студента до виконання поставленого завдання, а відповідно, до організації своєї самостійної роботи. Успіх підготовчого етапу залежить і від *організаційного, методичного, матеріально-технічного забезпечення* самостійної роботи студента (забезпеченість літературою, методичними рекомендаціями, наочними посібниками, інформаційно-комп'ютерною базою).

2. Безпосереднє виконання навчального завдання. Це найважливіший і найвідповідальніший етап самостійної роботи студента. Оскільки навчальне завдання найчастіше постає у навчально-пізнавальній формі, то в процесі його виконання беруть участь усі психічні процеси, які забезпечують пізнавальну активність: відчуття, сприйняття, уява, пам'ять, мислення, увага. На ефективність виконання завдання впливають такі особистісні якості студента, як цілеспрямованість, наполегливість, відповідальність.

3. Аналіз виконаного завдання є завершальним етапом самостійної роботи. Під час аналізу студент оцінює (шляхом самоконтролю, іноді взаємоконтролю) якість і час виконання завдання, ефективність використаних у процесі самостійної роботи методів і засобів.

Залежно від навчальної дисципліни та характеру самостійної роботи студентів спеціальності фізичного виховання, на нашу думку, можуть встановлюватися наступні форми контролю (Діба Т. Г., 2015; Quennerstedt M., Larsson H., 2015):

- вихідний контроль знань й умінь студентів на початку вивчення навчальної дисципліни;

- поточний контроль засвоєння матеріалу семінарських (практичних) занять на підставі відповідей на питання, дискусій, повідомлень, доповіді;
- поточний контроль виконаних практичних завдань (в т.ч. самостійні роботи, контрольні роботи, письмові модульні контрольні роботи);
- поточний контроль виконаних лабораторних робіт (допуск до лабораторної роботи та захист звіту за виконану лабораторну роботу);
- тестовий контроль з тем (модулів), винесених на самостійне опрацювання студентів;
- проміжний контроль по закінченню вивчення розділу або модуля курсу;
- підсумковий контроль з дисципліни у вигляді заліку чи іспиту;
- співбесіда з лектором, письмові чи усні колоквіуми за матеріалом тем, винесених на самостійне опрацювання;
- стаття, тези, виступи та інші публікації в наукових та навчально-методичних виданнях за підсумками самостійної навчальної та науково-дослідницької роботи;
- курсові роботи (проекти), бакалаврські, магістерські, творчі роботи.

Таким чином, самостійна робота студентів спеціальності фізичного виховання зумовлена об'єктивною необхідністю постійного навчання та самовдосконалення в процесі неперервної професійної підготовки на засадах акмеології.

Висновок. Самостійна робота студентів спеціальності фізичного виховання в процесі неперервної професійної підготовки сприяє формуванню компонентів акмеологічної компетентності: *мотиваційного*, що характеризується наявністю позитивного мотиву до процесу навчання, саморозвитку, самовдосконалення, задоволеністю власною діяльністю; *когнітивний*, що включає в себе знання про специфічні особливості професійної діяльності фахівця фізичного виховання, що допоможе зорієнтуватися у майбутній професії, адаптуватися в професійному середовищі в перші роки роботи; *діяльнісний*, який визначається вмінням вчитися самостійно, планувати та організовувати навчання у вільний час; *особистісний*, що передбачає виховання та розвиток таких якостей особистості, як здатність до самоаналізу, об'єктивна самооцінка, самокритика, готовність до подолання труднощів, творчі здібності, креативність.

Перспективи подальших наукових розвідок у даному напрямі полягають у визначенні рівнів сформованості акмеологічної компетентності фахівців фізичного виховання в процесі неперервної професійної підготовки на засадах акмеології.

Література

1. **Демінська Л. О.** Аксіологічні засадами професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання: дис. ... док. пед. наук : 13.00.04 / Лариса Олексіївна Демінська; Київський університет імені Бориса Грінченка. – Київ, 2014. – 515 с.
2. **Діба Т. Г.** Сучасні аспекти формування змісту неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання / Педагогічний процес: теорія і практика, 2015. – № 5-6 – С. 16-21.

3. **Журавська Л. М.** Концептуальні умови управління самостійною роботою студентів у ВНЗ / Л. М. Журавська // Освіта та управління. – Т. 3. – 1999. – №2. – С. 5-7.
4. **Освітологія:** підготовка експертів у галузі освіти: навчально-методичний посібник / За ред. В. О. Огнев'юка. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «Едельвейс», 2015. – 464 с.
5. **Рашкевич Ю. М.** Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія / Ю. М. Рашкевич. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.
6. **Сисоєва С. О., Соколова І. В.** Проблеми неперервної професійної освіти: тезаурус наукового дослідження: наук. видання / С. О. Сисоєва, І. В. Соколова / НАПН України. Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих, МОН Маріупольський гуманітарний ун-т – Київ: Видавничий Дім «ЕКМО», 2010. – 362 с.
7. **Словник української мови:** в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1970-1980. – Т. 9. – С. 47. Електронний ресурс доступу: http://ukrlit.org/slovnuk/slovnuk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh
8. **Фаустова Е. М.** Студент нового часу: соціокультурний профіль. – М., 2004. – 72 с. – (Система виховання у вищій школі: Аналітичні огляди з основних напрямів розвитку вищої освіти / НРВО; Вип. 4).
9. **Фіцула М. М.** Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 168 с.
10. **Фіцула М. М.** Педагогіка: Посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2001. – 546 с.
11. **Юшко Г. Н.** Науково-дидактичні засади організації самостійної роботи студентів в умовах рейтингової системи навчання: Автореф. дисс ... канд. пед. наук: 13.00.08 - теорія і методика професійної освіти / зростання. держ. ун-т. – Ростов-н / Д, 2001. – 23 с.
12. **Quennerstedt M., Larsson H.** Learning movement cultures in physical education practice [Електронний ресурс] / M. Quennerstedt, H. Larsson // Sport, Education and Society. – Published online: 21 Jan 2015, DOI: 10.1080/13573322.2014.994490. – Режим доступу: <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13573322.2014.994490#>

ФОРМИРОВАНИЕ АКМЕОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ В ПРОЦЕССЕ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ

Дерека Татьяна, кандидат наук по физическому воспитанию и спорту, доцент, заведующий кафедрой физической культуры и спортивного мастерства Гуманитарного института, Киевский университет имени Бориса Гринченка, пр-т М. Тимошенко 13 б, 04212 г. Киев, Украина, t.dyba@kubg.edu.ua

В статье рассмотрено самостоятельную работу студентов по характеру руководства, способам контроля за уровнем обязательности и проявления творчества. Приведены виды, этапы, формы контроля самостоятельной работы студентов. Охарактеризованы внутренние факторы, которые способствуют активизации самостоятельной работы студентов. Проанализированы количественные данные содержания профессиональной подготовки специалистов физического воспитания относительно самостоятельной работы в учебных планах подготовки студентов на образовательно-квалификационном уровне «младший специалист», «бакалавр», «магистр». Определены компоненты акмеологической компетентности, которые формируются во время самостоятельной работы студентов в процессе непрерывной профессиональной подготовки специалистов физического воспитания.

Ключевые слова: акмеологическая компетентность; профессиональная подготовка; самостоятельная работа; физическое воспитание.

THE FORMATION OF FUTURE SPECIALISTS' IN PHYSICAL EDUCATION ACMEOLOGICAL COMPETENCE DURING THE SELF-STUDY

Dereka Tetjana, PhD in physical education and sport, associate professor, The Head of the Department of Physical Education and Sport Mastery, Borys Grinchenko Kyiv University, 13-b Timoshenko av., 04212 Kyiv, Ukraine, t.dyba@kubg.edu.ua

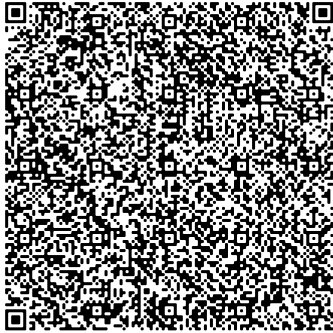
There are abilities to learn and to work independently as complicated system competencies and integral part of the general competencies designated in the article. The students' self-study is considered in accordance with the type of guidance, form of control, the level of demands to creativity usage. There are types, stages and forms of control of self-study itemized. The internal factors that contribute to the self-study activization are characterized. It is noted that an active self-study of students is only possible when their motivation is persistent. There is quantitative data of physical education specialists' training content for students' self-study preparation curriculum analyzed on such educational qualification levels as «junior specialist», «Bachelor», «Master». It is noted that the purpose of university

students' self-study is mastering the full curriculum and successive development of autonomy in acquiring and deepening knowledge as trait that plays a significant role in the up-to-date higher qualification specialists' becoming and improve its competitiveness in the global labor market. The requirements to the physical education specialists' self-study organization in the process of continuous training are articulated on the acmeology basis. The author considered the educational and methodological support of students' self-study. There are motivational, cognitive, activity and personal components of acmeological competence determined being formed during students' self-study in the process of continuous physical education specialists' training on the acmeology basis.

Keywords: acmeological competence; physical education; professional training; self-study.

Стаття надійшла до редакції 23.03.2016

Прийнято до друку 31.03.2016

УДК 378.011.3-051:81'243]:316.77-044.352

Оксана Ковтун

ORCID iD 0000 0002 9139 8987

викладач кафедри педагогіки, теорії та методики початкової освіти, аспірант, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди», вул. Сухомлинського, 30, 08400 м. Переяслав-Хмельницький, Україна, kovtunok@ukr.net

КРИТЕРІЇ ТА РІВНІ СФОРМОВАНOSTІ КОМУНІКАТИВНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Автором статті розглянуто проблему формування комунікативної толерантності майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи, виділені його основні критерії: терпимість, повага, емпатія, доброта, спілкування, довіра і кооперація. Описано обумовленість формування комунікативної толерантності вчителів іноземної мови початкової школи. Проаналізовано підходи сучасних науковців щодо характеристики поняття «комунікативна толерантність». Сформовано власне визначення поняття «комунікативна толерантність вчителя іноземної мови початкової школи». Висвітлено основні орієнтири професійної комунікативної толерантності – компетентність, прояв терпимості і доброзичливості, емоційна стійкість, гнучкість вчителя в різних ситуаціях.

Ключові слова: ефективність праці; комунікативна толерантність; комунікація; критерії; самоактуалізація; формування і рівні комунікативної толерантності майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи.

Вступ. У наш час, коли в Україні відбуваються вагомні зміни, наше суспільство крокує до Європейського Союзу, одним із основних завдань громади є створення якісної, гуманної, демократичної, життєздатної освіти. Особливості сучасного етапу цивілізаційного розвитку людства (глобалізація, інтеграційні процеси, інформатизація суспільства й всіх його інститутів), які змінюють статус освіти для держави й кожної людини, формують нові вимоги до освітньої сфери й рівня освіченості людини, впливають на характер і закономірності розвитку сфери освіти. Педагогіка лишається стрижнем для освіти, оскільки у будь-яких проявах (цінність, процес, результат, система інституцій, засіб формування свідомості суспільства тощо) освіта потребує інструментального забезпечення досягнення освітніх цілей, яке надає їй

педагогіка (здобутки дидактики, теорії й практики виховання тощо) (Сисоєва С. О., 2012, с. 23).

Соціальне замовлення суспільства за підготовки висококваліфікованих фахівців для різних галузей національної економіки, зокрема, майбутніх учителів іноземної мови початкової школи, здатних практично використовувати іноземну мову як інструмент, дозволяє орієнтуватися в сучасному полікультурному суспільстві, зростає.

Саме вчитель початкової школи забезпечує успішність навчання і формування особистості молодшого школяра. Державний стандарт початкової загальної освіти України, розроблений відповідно до мети початкової школи з урахуванням пізнавальних можливостей і потреб учнів початкових класів, визначає зміст початкової загальної освіти, який ґрунтується на загально-